N°. 473.

DE GRONDWET.

1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

VRIJDAG 1 DECEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr. te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Het cijfer van *f* 12,500, door den heer VAN HALL aangevraagd ter verhooging van de bezoldiging van gezanten: was het een uit de lucht gegrepen cijfer, enkel om een [illegible] vast te stellen, zoodat de Minister evenzeer met *f* 6000, als met *f* 12,500 zijn doel bereiken kon?

Wel neen!

De volle *f* 12,500 waren „strikt en onvermijdelijk noodzakelijk”; zij waren het „in het belang des Vaderlands” en de heer VAN HALL heeft dit, tot in halve centen, voorgerekend. Ziet hier wat de *Memorie van Toelichting* verklaarde:

„Bij *de overtuiging*, dat de tractementen van het meerendeel der gezantschappen niet in verhouding staan tot de uitgaven, *waartoe zij verpligt zijn* TER BEVORDERING DER NEDERLANDSCHE BELANGEN *buiten 's lands*, heeft de Regering het NOODIG geoordeeld, de kosten van de buitenlandsche zendingen tot een hooger bedrag uit te trekken dan voor 1854 is toegestaan. In die verhooging zijn begrepen de volgende missiën, als: Amerika, gezant *f* 1,000; Baden en Beijeren, minister-resident *f* 1,000; Belgie, gezant *f* 1,000; dito raad van legatie *f* 500; te zamen *f* 1,500; Duitsch Bondgenootschap enz., gezant *f* 1,000; Frankrijk, gezant *f* 2,000; dito raad van legatie *f* 1,000; te zamen *f* 3,000; Hanover, minister-resident *f* 1,000; Oostenrijk, gezant *f* 1,000; dito secretaris van legatie *f* 500; te zamen *f* 1,500; Pruissen, gezant *f* 1,000; dito raad van legatie *f* 500; te zamen *f* 1,500; Rusland, raad van legatie *f* 1,000; Spanje, gezant *f* 1,000; Zweden en Noorwegen, gezant *f* 1,000; te zamen *f* 14,500.

Daarentegen zijn de kosten der missie te Konstantinopel, ten gevolge der vervanging van den minister-resident door een zaakgelastigde, verminderd met *f* 2,000; blijft alzoo meerder *f* 12,500.”

Een, van het papier voorgelezen justificatie van de aangevraagde cijfers, in de zitting van Dingsdag (tien minuten vóór het voorstel van 't „halfje”), heeft tevens bewezen, dat de heer VAN HALL, tot het laatste oogenblik, van zijne *overtuiging* niet was teruggekomen.

Plotseling neemt hij, uit de hand der Kamer, *f* 6,000 aan, in plaats van *f* 12,500.

Wie zal nu *niets* krijgen, wie de *helft* der beloofde som, wie het *volle?* Wij hopen, dat de heer LIGHTENVELT de lijdende partij niet zijn zal.

Wanneer de *„bevordering der Nederlandsche belangen”* met eene verhooging van *f* 6000 kan geschieden, mag dan een spaarzaam, een constitutionneel Minister voor *hetzelfde* doel *f* 12,500 van de Natie vragen?

Zijn tot de *„bevordering der Nederlandsche belangen”* inderdaad *f* 12,500 noodig, wat zal de Minister dan uitvoeren met *f* 6000, en mag hij *die* „Nederlandsche [illegible] om nog langer Minister te blijven?

Wat heeft dus, bij het treffen van het accoord, zwaarder gewogen:

de bevordering der Nederlandsche belangen,
of de portefeuille?

De heer DIRKS maakte, gister, eene *zeer scherpzinnige* opmerking, die wij, om ook Friesland voor een zijner Volksvertegenwoordigers de verschuldigde bewondering in te boezemen, niet mogen nalaten te releveren.

De Minister van Buitenlandsche Zaken beweerde, dat de twee oorlogschepen gezonden waren naar de Oostzee, om vaartuigen met graan beladen, en die naar Nederland bestemming hadden, te slepen. De heer HUGENHOLTZ was van meening, dat er geene met graan beladen vaartuigen *met die bestemming* te vinden waren.

Nu staat de heer DIRKS op en verklaart, ter bevestiging der bewering van den Minister, dat *hij* gelezen heeft, hoe onze oorlogschepen *reeds zes schepen om den Noord hadden gesleept.*

Het was, voorzeker, voor 't beweren van den heer HUGENHOLTZ een doodend argument, zoo niet iedere, in de geographie wat ervaren [illegible] daarop kon antwoorden, dat schepen, die naar Nederland bestemming hebben, *niet* om den Noord, *maar om den Zuid* hadden moeten gesleept zijn.

Hoe kundig en handig tevens zijn de verdedigers van het Ministerie!

De heer VAN HALL schijnt het van bijzonder gewigt geacht te hebben, te constateren, hoe de „tegenovergestelde rigting”, op lijfstraffe, het woord *„Parlement”* niet zal gebruiken, door sommige sprekers gebezigd, om nu en dan verscheidenheid van uitdrukking aan een zelfde denkbeeld te geven. De Minister zeide:

Ik zeg niet *in het Parlement;* want wij zijn hier in geen Parlement; hier heb ik de eer te spreken voor de Tweede Kamer van de Staten-Generaal der Nederlanden.

En toch, ondanks den afkeer om het woord *„Parlement”* te bezigen, waagt het de heer VAN HALL tien, twintigmalen van *„parlementair”*, van *„onparlementair”*, en van *„parlementaire vormen”* te spreken.

Wij zouden dien Minister, derhalve, in zijn eigen belang en om de *„onoverkomelijke kloof”* des te beter te doen uitkomen, wel aanraden om voortaan te zeggen:

Tweedekamerachtig,
Ontweedekamerachtig,
Tweedekamerachtigevormen.

Het zou, in elk geval, verkieslijker zijn, dan bijvb. *„Ministervanoorlogvormen”*.

De nuttige en heilzame werking van het accijnsstelsel werd reeds tallooze malen, op verschillende wijs, betoogd; zeker evenwel heeft niemand die werking zoo uitmuntend en uit een zoo verrassend oogpunt verdedigd als de heer VAN LENNEP.

Hij verdedigde het accijns-stelsel uit het oogpunt, dat, met een blik op de geschiedenis van het vaderland, klimming van het cijfer der accijnsen steeds meer zekerheid gaf voor de gelukkige verdediging van den dierbaren geboortegrond.

Hoe meer accijnsen, des te beter werd aan het volk de gelegenheid ontnomen om zich behoorlijk te voeden. Hoe minder voedsel, hoe *doorschijnender* het volk van lieverlede zal worden. Hoe doorschijnender, des te eer zal de Nederlandsche Natie veranderen in *levende geraamten:* en *die* positie is, volgens den heer VAN LENNEP, de meest gelukkige voor een volk, dat welligt geroepen is heldenfeiten ten uitvoer te brengen. Gaarne vereenigen wij ons, uit erkentelijkheid wegens de gedane uitvinding, met het gevoelen, ten deze door *de IJsselbode* ontwikkeld:

Uit *dat* oogpunt was, vóór van Lennep, het accijns-stelsel nog nimmer beschouwd. Ziet, kiezers van Steenwijk, aan u is Nederland de uitvinding verpligt van zulk eene schitterende lofrede. Nederland zal er u dankbaar voor zijn, en ongetwijfeld zal aan al het *gehaspel en gekibbel* over de belastingen nu voor goed een einde komen.

Van Lennep, gij hebt u eene schoone eerekroon om de slapen gevlochten; gij hebt onze oogen geopend en het licht, dat aan u en Cassandra alleen Apollo kon geven, voor ons ontstoken. Komt, brave Nederlanders, laten wij, op zijne roepstem, en bij het dreigend oorlogsgevaar, ons uitmergelen tot levende geraamten, om te beter te kunnen vechten als het vet ons niet meer hindert. Van Lennep zal dan de voldoening genieten, als hij schetsen van onze heldendaden in het licht geeft, dat hij der waarheid niet behoeft te kort te doen om laffe carricaturen op het papier te stellen.

Om meer dan ééne reden verwondert het ons, dat *de Nederlander* zich niet reeds, met teekenen van sympathie, van de nieuwe uitvinding des Steenwijkschen vertegenwoordigers heeft geëmpareerd.

De zaak van GIBSON schijnt, ter rondborstige behandeling, voor den heer VAN HALL nog al moeijelijk geweest te zijn; althans wij schrijven het daaraan toe, dat die Minister om deze reden de vragen van den heer VAN ECK niet *wilde* gehoord hebben. Een Minister, zoo constitutionneel als de heer VAN HALL, zou, dunkt ons, anders wel geantwoord hebben.

Wat wij van de zaak *nu* te weten zijn gekomen, bestaat daarin, dat zij nog niet is afgeloopen en dat, wanneer ze afgeloopen zal zijn, de Kamer „de stukken zal kunnen zien”. Opmerkelijk is de vorm, waarin de Minister die verklaring heeft ingekleed:

Dieper kan ik in de zaak niet treden. Wanneer zij zal afgeloopen zijn — en daartoe bestaat alle hoop — dan zal de Vergadering de stukken kunnen zien, en welligt zal dan een opvolger in de gelegenheid zijn gesteld om te verzekeren, dat de tegenwoordige Minister van Buitenlandsche Zaken de eer van het Vaderland heeft gehandhaafd.

Beteekent die verklaring nu, met het oog op de meening van *de Nederlander: „Een Ministerie dat niet verkiest heen te gaan, blijft lang”*, dat de afloop van de zaak van GIBSON nog in de verste verte niet is te voorzien?

Of beteekent zij, dat de heer VAN HALL haast heeft, een „opvolger” te zien optreden?

Na de overwinning van het *„halfje”* schijnt ons de tirade van den opvolger een *„phrase à effet”* te zijn.

De Nederlander zegt in No. 1360 onder andere redeneringen het volgende:

„Het Ministerie is in zorgelijken toestand.”

„De zegepraal [der leden van het votig Ministerie] kan door „ons niet worden begeerd. Maar kan ze worden belet?”

„Ook thans weder zal welligt de uitkomst van een zeer klein getal stemmen afhankelijk zijn.”

„In welke schaal zullen *onze vrienden* het gewigt leggen „eener misschien over val of behoud van dit Ministerie beslissende stem?”

„We vermeten ons niet hieromtrent een voorloopig oordeel te vellen.”

„Hiervan evenwel zijn we overtuigd:

„Zij zullen, in het aannemen of verwerpen der afzonderlijke „hoofdstukken, niet dan met rijp overleg te werk gaan;

„Zij zullen in het oog houden, dat ook *dit* Ministerie, *terwijl het gaarne, in levensgevaar, ons hulpbetoon inroept*, de *tegenpartij* is van onze rigting;

„Zij zullen zich door geen *noodkreet*, in den vorm van *be„lofte*, laten diets maken, dat dit Ministerie hen ooit meer be„gunstigen zal, dan volgens den aard van een bewind, hetwelk „in *transactie* zijne kracht zocht.”

De zitting van 28 November heeft ons [illegible], op nieuw bevestigd, dat de leden der anti-revolutionnaire partij, wanneer het bezuinigingen of afschaffing van belastingen betreft, zich steeds onder de *tegenstanders* scharen.

Het Ministerie behoeft, in zulke gevallen, zelfs geene noodkreten in den vorm van beloften aan te heffen. De verbetering van den toestand der volksklasse door ontheffing van lasten en gelijktijdige inkrimping van overtollige uitgaven staat niet in het woordenboek der anti-revolutionnaire politiek.

Tegen het amendement van den heer DOMMER VAN POLDERSVELDT, om het hoofdstuk voor *Buitenlandsche Zaken* te verminderen met *f* 12,500, ten einde hen, die in overvloed leven, niet het eerst te helpen, stemden al de aanwezige anti-revolutionnaire leden.

Hun gering getal was, meer nog dan dat der parlementaire weêrhanen, beslissend.

Het loon zal dan ook, vertrouwen wij, niet achterblijven na de edelmoedigheid, welke aan het Ministerie is betoond.

Daarop doelt, wat *de Nederlander* ten slotte zegt:

„Heeft welligt dit Ministerie, aan den eisch zijner eigen natuur, dat is, aan kansrekening en transactiegeest gedachtig, „nu geleerd *dat het tegen de magtige partij van het vorig kabinet niet bestand is*, zonder tegemoetkoming aan hetgeen, op grond van historische en constitutionnele regten, door onze vrienden en door een ook niet krachteloos deel der Natie begeerd wordt?

Mutatis mutandis zoo wat hetzelfde beginsel als in de gewijde schrift bij eene treffende handeling zich openbaarde: „*Wat geeft ge mij, als ik Hem aan u overlever?*"

Na de gehouden algemeene discussiën over de Begrootingswetten in de Tweede Kamer zal het wel niet langer noodig zijn, ook aan den minst politieken in den lande te bewijzen, hoe het April-Ministerie bij zijne komst een hoop opwekte, dat het vooraf moest weten, zonder verscheuring der Grondwet, niet te kunnen verwezentlijken.

Het heeft nogtans zijn nut, de weinige, maar voor ieder onpartijdige, nu meer dan ooit duidelijk geworden woorden te herinneren, waarmede de heer THORBECKE dit punt van uitgang voor het April-Ministerie heeft geschetst:

Het beginsel van het vorige Gouvernement was: geene heerschende godsdienstige of kerkelijke gezindte in den Staat, en aan elke haar volkomen regt, gelijk aan dat van alle andere gezindten. Zoodra echter een andere raad de overhand kreeg, zoodra men meende, aan de beweging te moeten toegeven, was het natuurlijk, dat het deel der Natie, dat zich gekrankt waande, of achtte, want ik wil geenszins billijke redenen van krenking loochenen, oordeelde de zege te hebben behaald.

Ziedaar het „apaisement" waarvan de Minister van Buitenlandsche Zaken gesproken heeft. Ziedaar den invloed van de optreding van dit Ministerie. Wat anders de tijd en de rede zoude hebben gedaan, dat deden deze Ministers, doch hoe? Door het opwekken van eene verwachting, die gij niet vervult hebt, en niet kondet vervullen. Niet uw zoogenaamd programma heeft de kiezers van voorleden jaar bewogen; de Minister van Buitenlandsche Zaken riep gisteren een daarop gezet zegel in, dat wel eens vergankelijk zou kunnen zijn; — niet dat programma heeft de kiezers bewogen, maar het geloof, dat gij hen van de bisschoppen zondt verlossen.

Hebt gij daardoor de wond geheeld, of die slechts voor het oogenblik overpleisterd? Is éene Nederlandsche natie in de plaats van eene Protestantsche en Katholijke bevolking getreden? Hebt gij te weeg gebragt, dat bij behartiging van maatschappelijke en politieke belangen het kerkelijk onderscheid vergeten wordt? Ik zal dat niet onderzoeken. Uwe komst heeft met de hoop gevleid, dat het werk van het vorig Gouvernement zou worden afgebroken, en gij hebt dat werk moeten laten staan, gij hebt het moeten bevestigen! Geen Ministerie kan betere regtvaardiging verlangen. Voor geen lid van het voorgaand Gouvernement kan die regtvaardiging onverschillig zijn. Maar veel meer nog, Mijnheer de Voorzitter, dan aan zoodanige regtvaardiging hecht ik hieraan, dat zich aldus, ondanks allen tegenstand, de kracht, de triomf van de grondwettige beginselen, op dit hoogst gewigtig punt, luisterrijk hebbe geopenbaard.

Voegt hierbij, wat de heer STRENS, in de veelzins merkwaardige zitting van jl. Zaturdag zeide, omtrent de redenen, *waarom het vorig Ministerie eigenlijk afgetreden is*, en de aanleiding zal, evenmin als de toedragt en de gevolgen minder raadselachtig dan ooit toeschijnen, al mogt het waar zijn, dat nu ook de laatste tip van den April-sluijer is weggerukt.

En nu, Mijne Heeren, vraag ik, waarom is het vorig Ministerie afgetreden? En dan zeg ik in de eerste plaats, niet wegens de organisatie der Roomsch-Katholijke Kerk, die in 1853 is tot stand gekomen. Dit, Mijne Heeren, was de gelegenheid, niet de oorzaak. Het was de schoonste gelegenheid, die de tegenstanders van dat Ministerie hadden kunnen vinden, en zeer te regt hebben zij daarvan ook gebruik gemaakt. Maar het was, zeg ik, de gelegenheid, niet de oorzaak.

Is het vorig Ministerie afgetreden, omdat onder zijn bestuur is tot stand gekomen eene kieswet, waarbij aan vele ingezetenen het regt van kiezen is gegeven en waardoor het kiezen zeer gemakkelijk is gemaakt?

Is het Ministerie afgetreden, omdat het heeft voorgedragen en doen aannemen eene gemeentewet, waardoor licht in plaats van duisternis in gemeentezaken is ontstaan? Is het afgetreden omdat die gemeentewet, gelijk gisteren is gezegd, meer werk geeft op de secretarie van het gemeentebestuur van 's Gravenhage? Is het Ministerie afgetreden, omdat bij die gemeentewet gelegenheid is gegeven tot vereeniging van zeer kleine gemeenten? Is het afgetreden, omdat de honden, volgens eene voorgedragene en aangenomene jagtwet, kruisbengels moeten dragen? Neen; de redenen, die men opgeeft en die men in den loop van *deze* beraadslaging in *deze* Vergadering heeft gegeven, zijn ver gezocht; *het zijn de ware niet*. Ik zal u zeggen, waarom ik geloof, dat dat Ministerie is afgetreden. Het is, naar mijne wijze van zien, gevallen:

omdat het liever voor- dan achterwaarts zag;

omdat het niet alleen vrijheidlievend, maar ook te gelijk vrijzinnig was;

omdat het, zooveel mogelijk, heeft getracht *misbruiken* uit te roeijen en die uitgeroeid heeft;

omdat het regt voor allen, zelfs voor de Roomsch-Katholieken oogen had;

omdat het getracht heeft allernoodlottigste belastingen af te schaffen, en die te vervangen, niet door eene loi *Proudhon* — geenszins, dat dit gezegd is, — maar door een maatregel, die ten gevolge zou gehad hebben, dat éene klasse van rijken iets meer in de lasten zou hebben bijgedragen.

Dat Ministerie is afgetreden, omdat het bezuinigingen invoerde, waardoor tractementen of gratificatien zijn vervallen; omdat het posten supprimeerde en andere, in afwachting van aanstaande organisatiën open gevallen, onvervuld liet.

Ziedaar *eenige* der voornaamste redenen, die, volgens mijne zienswijze, het vorige Ministerie hebben doen vallen. Dat Ministerie was voor een groot en voornaam gedeelte der natie *te veel vooruit*. Wanneer wij nu voor een oogenblik de redevoeringen nagaan die in deze discussie zijn gehouden, onder andere door drie van onze geachte medeleden, de afgevaardigden uit Alkmaar, Gouda en Steenwijk (de heeren van Foreest, de Brauw en van Lennep), is het dan niet voor iedereen duidelijk, dat onze natie voor een dergelijk Ministerie nog *niet rijp was*? Dat is des te duidelijker, wanneer men nagaat, wie dergelijke redevoeringen hebben uitgesproken. Zijn het afgevaardigden uit den eenen of anderen hoek van ons land, bijv. Limburg, waar de beschaving nog zoo ver niet gevorderd is? O neen; het waren leden dezer Vergadering, die in de voornaamste en rijkste provincien van ons land wonen. Ik spreek niet gaarne van personen, maar wanneer men dan toch met ernst goed van hen zegt, dan zal dit voorzeker niet ten kwade geduid worden; het zijn personen, die door hunnen maatschappelijken stand, door hunne positie ten opzigte van de wetenschappen, die in één woord, door hunne talenten in allen deele tot de eerste standen behooren. Wanneer men nu door dergelijke geachte afgevaardigden stellingen hoort voordragen, zoo als die in deze Vergadering ontwikkeld zijn en die door velen met welgevallen zijn aangehoord, waarover moet men zich dan het meest verwonderen, of dat het Ministerie, waarvan sprake is, in 1853 is gevallen, òf wel dat het bijna vier jaren heeft kunnen bestaan? Ik voor mij verwonder mij het meest over het laaste.

Inderdaad, waar tot in de meest beschaafd geachte kringen nog begrippen schijnen te heerschen als door de heeren VAN FOREEST, DE BRAUW en VAN LENNEP zijn beleden: begrippen van een heilloos fatalismus, van oligarchie, aristocratie, reactie en nepotisme, dáár getuigt het vierjarig bestaan van een ministerie THORBECKE van de onverzettelijke kracht zijner beginselen; *meer* dan in zijne aftreding het bewijs van 't vermogen der, zelfs met den geest der eeuw strijdige tegenpartij zou gelegen zijn.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Gisteren is in den Franschen *Moniteur* in zekeren zin op officiële wijze aangekondigd, dat er thans een wapenstilstand voor Sebastopol plaats heeft. Dat berigt was vervat in eene depêche uit Teraphia, de dagteekening van den 16den voerende, waarin tevens gemeld werd, dat, met uitzondering der batterijen, welke voortdurend vuur gaven, alle krijgsoperatien waren geschorst.

Eene depêche van Prins Menchikoff, van den 18den, bevattende berigten omtrent den stand van zaken voor Sebastopol, meldt zelfs, dat ook het vuur der batterijen verflaauwde. Deze beide mededeelingen, van twee verschillende zijden ontvangen, komen dus zeer goed met elkander overeen. Het blijkt daaruit, dat op het oogenblik van het vertrek dezer berigten de generaals der geallieërden noch de opperbevelhebber van het Russische leger aan een aanval dachten. De geallieërden waren versterking wachtende, waarvan reeds een gedeelte moet zijn aangekomen en men rekende verder op de geregelde aankomst van nog meerder troepen. De Russen, waarvan de vereenigde kracht reeds op honderd duizend man kan geschat worden, schijnen na de bij Inkermann opgedane ondervinding besloten te hebben, geen gebruik te zullen maken van hunne numerique meerderheid om een aanval te beproeven tegen de Engelsch-Fransche positiën, die zich toch als schier onneembaar hebben doen kennen. Prins Menchikoff dacht, veeleer, dat de geallieërden aanvallenderwijs tegen hem te werk gaan en een slag leveren zouden, gelijk zij, naar men zegt, ook voornemens zijn te doen, wanneer zij genoegzame versterking zullen hebben erlangd, ten einde daarna eene bestorming der vesting te ondernemen.

Zietdaar alles wat thans omtrent den stand van zaken in de Krim is te vermelden.

In de Fransche havens der Middellandsche zee heerscht veel bedrijvigheid en gewoel, veroorzaakt door voortdurende beweging van oorlogs- en transportschepen, stoombooten van allerhande grootte, inscheping van troepen en voorraad. In Frankrijk worden allen, die de goede zaak toegedaan zijn, opgeroepen en uitgenoodigd om de ledigstaande plaatsen in het leger van de Krim aan te vullen en allerwege melden zich meer personen aan dan gevraagd wordt. Waarlijk men kan dit eene grootsche oorlogsbeweging noemen.

Engeland volgt het voorbeeld dezer beweging. Voor zooverre het geen genoegzaam aantal soldaten kan leveren, komt het op eene andere wijze te gemoet en wel door middelen van vervoer te verschaffen.

Behoeven wij te zeggen, dat Rusland van zijn kant ook niet indut of zich aan een dolce far niente overgeeft? De bijeenroeping van het Engelsche parlement is thans in de staatkundige wereld het klontje bij de thee. De Engelsche bladen verdiepen zich in vele beschouwingen over deze aangelegenheid. Vooral geven de bewoordingen, waarin het besluit tot opening van het parlement genomen is, veel stof tot spreken. De Koningin zegt namelijk, dat „verschillende gewigtige en belangrijke redenen" haar nopen het parlement vroeger dan gewoonlijk te openen, met het oog op het spoed vereischende der afdoening van verschillende belangrijke aangelegenheden. Die uitdrukking geeft veel gewigt aan hetgeen wij gister zeiden omtrent de opening van het parlement, en wel dat het zenden van eenige regementen soldaten buiten het koningrijk niet de eenige reden tot dit besluit kon zijn; maar dat die in andere oorzaken moest gezocht worden, en daaronder hoogst waarschijnlijk de noodzakelijkheid om eenige finantiële maatregelen te nemen en tevens te beraadslagen over de verandering in den stand van zaken, ontstaan tengevolge der aanneming der vier waarborgen door Rusland.

Het komt ons als boven allen twijfel verheven voor, dat deze vraagstukken zullen behooren onder het getal dergenen, welke tot de vervroegde opening van het parlement aanleiding gegeven hebben. Ten aanzien der finantiële aangelegenheden verdient opmerking, dat onderscheidene doorgaans wel onderrigte personen blijven verzekeren, dat het voornemen tot het aangaan eener Engelsch-Fransche leening opgegeven is, althans voor het tegenwoordige. Mogt dit nu inderdaad zoo zijn: het parlement zal desniettemin geroepen zijn, te beraadslagen over de middelen om de regering de noodige hulpbronnen te verschaffen, ten einde den oorlog met kracht voort te zetten.

Te Parijs was sprake, dat ook de zitting van het Fransch wetgevend ligchaam vroeger dan gewoonlijk zou worden geopend, en dat dit ligchaam, waarschijnlijk, tegen het begin van Januarij zou worden bijeengeroepen, terwijl zulks anders, gewoonlijk, eerst op het eind van Februarij of in het begin van Maart plaats heeft.

De houding van Oostenrijk, zietdaar een punt dat veel onrust baart. De Engelsche bladen en vooral de *Times* slingeren die mogendheid bittere verwijtingen naar het hoofd. Laatstgemeld blad betoogt in zeer hevige en scherpe artikelen, dat Oostenrijk den toestand der Westersche mogendheden zeer verergerd heeft, door de houding, welke het in de vorstendommen heeft aangenomen. Men gispt Oostenrijk ook zeer, dat het geen werkdadig aandeel genomen heeft in den oorlog tegen Rusland, ja, men gaat zelf verder en zegt, dat het in gebreke blijft zijne verbindtenissen na te komen. Zonder nu die scherpe aanvallen te onderschrijven of ze volkomen te beamen, is het evenwel niet te ontkennen, dat de geallieerden tot dusver van de zijde der Oostenrijksche generaals niet dien bijstand en die hulp ondervinden, waarop zij hadden gerekend.

Men heeft zich over het algemeen maar al te zeer illusien gemaakt omtrent de rol, welke Oostenrijk in den tegenwoordigen strijd zou vervullen. Wij hebben bij voortduring daarvoor gewaarschuwd, en ons verwondert dan ook in geenen deele de houding, welke die mogendheid thans aanneemt. Eene botsing tusschen Oostenrijk en Rusland achtten wij steeds als hoogst onwaarschijnlijk. Onze lezers zullen zich herinneren, dat wij dit steeds beweerd hebben. Wij behoeven dus niets anders te doen dan te herhalen hetgeen wij zoo dikwerf deswege opgemerkt hebben.

Sedert eenige dagen werd bij voortduring verzekerd, dat Oostenrijk op denzelfden tijd nu het zich met Pruissen zou verstaan omtrent een gemeenschappelijk voorstel aan den duitschen rijksdag ten aanzien der Oostersche aangelegenheden te doen, het voorloopig of- en defensief verdrag tusschen dien staat en de twee Westersche mogendheden, waarvan sprake is geweest, zou teekenen — twee zaken, die met welgegronde redenen ... wij, windt voor een juist tegenovergestelde ... spreken, namelijk dat er niet te denken is aan het teekenen van het verdrag in quaestie.

Sommige gelooven, dat het gevolg van dien nieuwen toestand zou zijn het afzien van het doen eener afleiding in Bessarabie. Wij weten niet in hoeverre dit al dan niet waar is. Wij mogen echter niet onopgemerkt laten, dat zelfs toen men het vertrek van Turksche troepen naar de Pruth als zeker beschouwde, wij voortdurend hebben gewezen op den tegenzin van Omar-Pacha om in dit saizoen een veldtogt te ondernemen op Russisch grondgebied.

Dit alles vermindert de belangrijkheid of moeijelijkheid van den bestaanden toestand niet. De zinsnede in den brief van den Keizer der Franschen aan generaal Canrobert, waarin gesproken wordt van eene voorgenome afleiding in Bessarabie geeft ook tot uiteenloopende beschouwingen en gevolgtrekkingen aanleiding. Men vraagt — en niet ten onregte — waarin toch zal die afleiding bestaan? Zouden de Turken reeds de Pruth zijn overgetrokken, zoodat de Fransche regering beslissend kan spreken, of zal de afleiding alleen met goedkeuring van Oostenrijk kunnen plaats hebben? Sprekende over den brief des Keizers, verdient vermelding, dat dit niet de eenige zinsnede is, die tot gissingen aanleiding geeft; maar dat dit ook het geval is ten aanzien van het gedeelte, dat gewag maakt van de gunstige gezindheid der publieke opinie in Europa. Moet daaruit afgeleid worden, dat Oostenrijk zich aan de zijde der Westersche mogendheden schaart, dan is dit kwalijk te rijmen met de opvatting van hen, welke aan deze woorden juist dien zin hechten, dat het Westen door de regeringen wordt tegengewerkt, maar in de meening der volken meer en meer bijval en ondersteuning vindt.

Uit de Krim wordt medegedeeld, dat de verliezen, welke de eskaders der geallieerden ten gevolge van het hevige onweder te lijden hadden (14 Nov.) voor het grootste gedeelte bij Eupatoria hebben plaats gehad.

Uit Madrid is gister een verslag medegedeeld omtrent de zitting der Cortes van den 23, waarin de benoeming heeft plaats gehad van eene commissie, belast met de taak om een reglement van orde voor die vergadering op te stellen.

De stemming, welke daartoe plaats had, was van staatkundige beteekenis. De hevige progressisten hadden de bovenhand, in dien zin namelijk, dat vier der zeven leden der commissie tot hunne partij behooren, terwijl de liberale unie slechts drie stemmen erlangde. Kortom wat men er ook van zeggen moge: Espartero blijft bij voortduring de meest invloedrijke persoon in Spanje. Hij zal waarschijnlijk bijna met algemeene stemmen benoemd worden tot president der vergadering; elke partij erkent hare onmagt om hem uit die betrekking te weeren.

Hij zal het dus ook zijn, die een nieuw bewind zal

hebben zamen te stellen. Het is te wenschen, dat hij op waardige wijs van zijn invloed gebruik zal weten te maken.

Eene telegrafische depêche, uit Madrid (25 dezer) meldt, dat de op den 7 dezer maand afgekondigde staatkundige amnestie bij decreet tot het geheele koningrijk wordt uitgestrekt. De Cortes had zich dien dag bezig gehouden met de lezing van het ontwerp der commissie, waarvan wij zoo even spraken.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DONDERDAG, 30 NOVEMBER.

ALGEMEENE DISCUSSIEN OVER HET IVde HOOFDSTUK (*Justitie*).

De heer HOIJNCK VAN PAPENDRECHT ziet zich genoodzaakt kortelijk op een paar punten van zijne rede van gister terug te komen. Ten aanzien van het punt, dat er benoemingen gedaan waren, die onnoodig schenen, had de Min. aangedrongen op het geven van voorbeelden. Hij is bereid, aldus gesommeerd, daadzaken te noemen. 1°. zou hij vragen, of het noodzakelijk is, of het parket van Goes, Hoorn en Dordrecht vervuld moest worden, zoo als 't is geschied; 2°. de arrondissements-regtbank te Rotterdam. Bij de optreding van dezen Minister bestonden er twee vacatures; noodzakelijk was de vervulling in ééne vacature, maar in afwachting van de regterlijke organisatie had de verdere aanvulling gerustelijk kunnen achterwege blijven. 3o. te Rotterdam, werd, toen het regtsgebied veel grooter was, het openbaar Ministerie waargenomen door twee personen; maar in den aanvang van dit jaar werd dit personeel met nog een persoon vermeerderd. Met betrekking tot het punt der rijkspolitie, merkt Spr. op, dat die zaak bestaat in een transitoiren toestand en dat hij, in de regeling zooals die door den Minister wordt voorgedragen, wel eenig gevaar ziet. Eindelijk beantwoordt Spr. nog eenige bedenkingen, die gister tegen zijne redevoering door eenige sprekers waren aangevoerd.

De heer WESTERHOFF betreurt, dat hij dit jaar geen goedkeurend votum aan dit hoofdstuk kan geven. De redenen daartoe zijn, vooreerst het cijfer waartoe dat hoofdstuk is opgevoerd door de voordragt van minder noodzakelijke uitgaven, die in den tegenwoordigen toestand, waarin het volk zich bevindt, door den volksvertegenwoordiger niet mogen worden toegestaan. Ten tweede, omdat nog altijd te wachten is de wet op de regterlijke organisatie, waarvan hij bezuiniging te gemoet ziet; die reden tot afkeuring was gegrond op zijne [illegible] omtrent dit punt van vroegere jaren. Hij had van dezen Minister vooral gewacht eene wet op de regterlijke organisatie, omdat die Minister, reeds in 1848, een geheel stelsel over dit onderwerp had bekend gemaakt en door zijne handteekening bekrachtigd.

De heer THORBECKE behandelt in 't breede de leer en 't stelsel van de Ministeriële verantwoordelijkheid, zoo als het in onze Grondwet is neêrgelegd en door de constitutionnele partij wordt verstaan in tegenoverstelling van de leer, opvatting en toepassing van dit vraagstuk door het Ministerie. De Ministers zijn, gelijk ieder ingezeten, onderdanen des Konings; zij zijn echter geene gewone dienaren, maar zij dienen den Koning volgens hunne overtuiging. Geen Koninklijk besluit of beschikking heeft den vorm van uitvoerbaarheid dan door mede-onderteekening des Ministers. Dit volgt uit artt. 53, 54 en 73 der Grondwet. (Wij komen later op die redevoeriug terug, waarvan het slot vooral, in verband met het antwoord des Min. van Buitenlandsche Zaken, ons niet verstaanbaar was.)

DE MINISTER VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN staat op en zegt: 't is waar, dat de Minister Colonna twee dagen daarna geen Minister meer was; maar hij vraagt tevens, hoe vele jaren daarna in Frankrijk de republiek bestond?

De heer ELOUT spreekt mede over de ministeriële verantwoordelijkheid. Hij acht haar in een constitutionnelen staat onmisbaar; maar hij wenschte tevens te hebben een *Ministerie* met eene inwendige regeling. Het had hem leed [illegible] dat deze zulks niet [illegible] Spr. op de zedelijke verant-woordelijkheid van het geheele Ministerie, in zake van godsdienst en onderwijs. Niet in de individuële verantwoordelijkheid der Ministers maar alleen in eene vereeniging van mannen, die *een Ministerie* uitmaken, vindt Spr. een waarborg voor de Natie bij gewigtige handelingen en maatregelen van bestuur.

De heer DULLERT komt terug op zijne vraag van gister, aan den Minister gedaan, betrekkelijk het voorgevallene tusschen den Minister en de commissie voor de regterlijke organisatie. Spr. constateert, dat de heer van Rappard gister slechts had medegedeeld, wat in 't kort in de stukken reeds was behandeld door den Minister. Intusschen verheugt hij zich over het medegedeelde; want Spr. acht 't van hoog belang. Er blijkt toch uit, dat de meerderheid der commissie van meening was, dat het stipt naleven van de letter der Grondwet niet van zoo veel belang was, nu toch de termijn tot indienen der wet eenmaal was verstreken. Spr. verheugt zich, dat er eene minderheid was in de commissie, die zich aan zoodanig besluit niet heeft willen onderwerpen, en hij gelooft dat de Kamer, daartoe geroepen, de minderheid in 't gelijk zou stellen.

Wat de groote eenstemmigheid betreft, die in de commissie zou bestaan hebben: Spr. had zich verheugd dat te vernemen; maar hij moet toch wenschen, dat nu het rapport der commissie bekend worde gemaakt, zooals bij dergelijke zaken meer geschied is.

De heer WINTGENS (lid van de *minderheid* der commissie) acht de publiekmaking van de rapporten der commissie niet wenschelijk; omdat ze niet gesteld zijn met het oog op publiciteit; hij voor zich wil tevens verklaren behoord te hebben tot de minderheid der commissie. — Spr. eenmaal aan het woord zijnde, neemt deze gelegenheid waar, om sommige sprekers van heden en gisteren, omtrent enkele punten, rakende beginselen van of denkbeelden over hervorming in het Justitie-wezen, te beantwoorden.

De heer SANDER zal stemmen vóór dit hoofdstuk; omdat deze Minister hem voorkomt naar een vast stelsel te werk te gaan. Dat *vast stelsel* bleek daaruit, dat de Minister niet meer voornemens was, om ('t geen Spr. toejuicht) het plan van organisatie, door hem in 1848 ontwikkeld, uit te voeren; Spr. zou de uitvoering van zoodanig plan thans onmogelijk achten. Ook omtrent andere punten, waarin de stelselloosheid des Ministers was betoogd, verdedigt Spr. den Minister even krachtig. Ten aanzien van de aangevraagde verhooging van tractementen, zal Spr. de nadere inlichtingen des Ministers afwachten.

De heer VAN DEINSE acht zich verpligt om terug te komen op de regtbank v. Goes, waarvan de heer Hoijnck had gezegd, dat daar onnoodige vacatures waren aangevuld. Spr. betoogt, dat de aanvulling noodzakelijk is geweest en doet dit door in een uitvoerig verslag te treden van al hetgeen bij eene regtsbank ook van minderen rang, wordt behandeld.

De heer VAN RAPPARD zegt, dat de heer Dullert in dwaling verkeert, als hij uit Spr. inlichtingen van gisteren heeft afgeleid de meening, dat de meerderheid der commissie zou ligt getild hebben het voorschrift der Grondwet. 't Was alleen een verschil over den tijd *wanneer*, waarover quaestie was, 't geen Spr. nader adstrueert.

De heer SLOET protesteert nadrukkelijk tegen de verklaring, gisteren door den Minister van Justitie gedaan, dat de constitutionnele partij, niet de grondwettige partij is, en tegen de beeldspraak, dat die partij een dik floers om den troon wil hangen, waarachter men den Koning niet meer zien kan.

Spr. doet bij zijn protest daartegen een beroep op die kern der natie, welke de lippen niet gezet heeft aan de vergiftigde beker van godsdienst-haat en verdeeldheid, maar die steeds was en is houw en trouw van Troon, Grondwet, Koning en Vaderland.

De heer HUGENHOLZ, op zijne rede van gisteren terugkomende, houdt zich nog overtuigd, dat het besluit, gister door hem genoemd, niet door den Minister kan zijn geprovoceerd zonder den invloed van den kwaden geest, die den Minister van Justitie in zijn departement omgeeft. Met het oog op het programma van 26 April was toch dit besluit (oplegging uit eigen gezag van eene bezoldiging van een politieambt op eene gemeentelijke begrooting) lijnregt strijdig met een der beginselen van den Minister.

Overigens zegt Spr. dat hij het hoofdstuk niet kan aannemen, omdat het cijfer te hoog is opgevoerd, en derhalve alweder helpt vertragen de vermindering van lasten. Tevens is de begrooting eene *onware*; omdat er niet op staat uitgetrokken wat waarschijnlijk noodig zal zijn, 'tgeen Spr. bewijst door de cijfers, uitgetrokken voor maréchaussées, voor de levensmiddelen van gevangenen, voor ambtenaren, enz.

De heer VAN GOLTSTEIN komt terug op de rede van den heer Thorbecke betrekkelijk de ministeriële verantwoordelijkheid. Over het algemeen kan Spr. zich met die rede wel vereenigen, behalve met de bewering, dat de strijd, die thans omtrent dit punt wordt gevoerd, zou zijn eene reactie tegen de Grondwet van 1848. Spr. treedt vervolgens in eene ontwikkeling van de theorie, die hij in zake de ministriële verantwoordelijkheid voorstaat.

DE MINISTER VAN JUSTITIE beantwoordt de vorige sprekers. De Minister kan niet ontveinzen, dat hij er niet voor kan instaan, dat de begrooting niet later zal moeten worden verhoogd.

Wat den kwaden geest betreft, die in 't Ministerie zich vertoonde, en waarvan men gesproken had: de Minister herhaalt, dat hij dat spook nergens kan vinden; en dat elk bevel, van het Ministerie afkomstig, van hem uitgaat. De zaak betrekkelijk het opleggen van de bezoldiging van een politie-ambtenaar op eene gemeentelijke begrooting, wordt dan ook nog nader door den Minister toegelicht.

Rakende de bezwaren tegen de verhooging van het tractement van den secretaris-generaal [door meest *alle* sprekers aangevoerd] vraagt de Min. enkel, of deze ambtenaar minder bezoldigd moest worden dan zijne collega's bij de overige departementen?

Betrekkelijk de feiten, aangevoerd door den heer Hoynck, ten betooge dat de vacatures onnoodig waren aangevuld, voert de Min. aan, dat de autoriteiten, geroepen om daarop advies uit te brengen, eenparig de aanvulling noodzakelijk hebben geoordeeld.

Ten aanzien van de wet op de regterlijke organisatie, doet het den Min. leed, dat de heer Westerhoff, wegens hare niet-aanbieding, tegen de begrooting stemmen zou. Maar de Min. vraagt of de wet, al werd ze ook aangeboden, nog in *deze* zitting zou kunnen worden aangenomen? Wat het stelsel betreft, door hem in 1848 voorgedragen, de Min. kan niet zeggen, of hij dat nu nog zou volgen; maar zeker is het, dat het van hem verkeerd ware, indien hij er thans geheel zijne nieuwe wet naar inrigtte.

Op het punt der ministeriële verantwoordelijkheid komende, zegt de Minister, dat men hem beschuldigt van reactionnair te zijn; en, men kan hem dan ook niet kwalijk nemen, dat hij van zijn kant de constitutionnele partij niet op den regten weg acht. Wat was het verschil? Naar het gevoelen des Ministers was door de Grondwet van 1848 niet ingevoerd het stelsel: «*le Roi règne mais ne gouverne pas*»; het schijnt dat de constitutionnele partij, dit wèl gelooft. Tot adstructie van dit gevoelen, gaat de Min. nu over tot uitlegging van sommige artikelen der Grondwet, betrekkelijk de magt des Konings en de ministeriële verantwoordelijkheid. De Min. verklaart, dat ook hij gelooft, dat de Minister observatiën behoort te maken aan den Koning, wanneer deze de mede-onderteekening verlangt van den Minister van besluiten die deze niet goedkeurt; en dat, wanneer de Koning er een groot gewigt aan hecht, dan de Minister zijne portefeuille liever behoort neder te leggen. Het eenig verschil bestond dus, volgens den Min., daarin dat men van deze bevoegdheid geen misbruik moest maken (!) — Wat de meening aangaat van den heer Elout, betrekkelijk eene collectieve ministeriële verantwoordelijkheid, de Minister gelooft dat in praktijk de uitvoering van deze theorie onmogelijk is; die collectieve verantwoordelijkheid werd bovendien in de Grondwet niet gevonden.

De heer THORBECKE maakt twee opmerkingen. Vooreerst, dat de twist over ministeriële verantwoordelijkheid niet is ontstaan door de constitutionnelen, maar door het programma van 26 April, dat Spr. noemt, niet een programma van regering maar van oppositie tegen een vorig bewind. Ten tweede, dat de discussie over dit punt ons reeds ver gebragt had, getuigt de meer toenaderende verklaringen der Ministers van zoo even.

Op het punt der ministeriële verantwoordelijkheid zelf komende, zegt Spr. dat hij niet treden wil in den ministeriëlen omgang tusschen Min. en Koning; want dat is een geheim van de Regering, waarmede de Kamer noch de Natie iets heeft te maken; want de aard van dien omgang hangt af van het persoonlijke karakter des Konings, en van dat der Ministers. Hetgeen de Minister gezegd had omtrent de kracht van de ministeriële mede-onderteekening van Koninklijke besluiten bewees overigens dat Spr. stellingen inderdaad beaamd worden; want de raad, dien de Minister volgens hem zou geven aan den Koning bij verschil van gevoelen, of het gedrag der Ministers bij volharding in het verschil van meening, dat was juist hetgeen hij Spr. steeds heeft voorgestaan. Dat die gedragslijn is gevolgd zoolang Spr. Minister was, kunnen de geheele administratieve correspondentiën van zijn Ministerie bewijzen; en in stede van de houding tusschen het vorig Ministerie en den Koning verdacht te maken, moest men die correspondentiën eens overleggen, om ook in deze de waarheid te leeren kennen.

Wat de treffende opmerking aangaat van den heer VAN HALL over de Fransche republiek (*zie boven*) zegt Spr. o. a., dat hij voor zich die waarschuwing niet zou hebben durven geven; maar dat zij *nu*, in den mond van een Minister des Konings, dubbele behartiging verdient.

De heer DE KEMPENAER bestrijdt het stelsel des vorigen Spr. betrekkelijk de ministeriële verantwoordelijkheid. Hij betoogt dat de Koning in een constitutionnelen staat alleen regeert, de Koning regeert dus niet *met*, maar alleen *door* de Ministers; zoodat de Ministers, volgens Spr., niet anders zijn dan dienaren des Konings.

DE MINISTER VAN JUSTITIE zegt o. a. dat hij vergeten had, den heer SLOET te beantwoorden. Hij doet het nu, en verklaart o. a., dat de Minister slechts gesproken had van de *hoofdleiders van de partij*, die den Koning op den achtergrond zouden willen schuiven; en nu weet de Min. niet, of de heer SLOET tot die hoofdleiders behoort.

De MIN. v. BUITENL. ZAKEN maakt een paar opmerkingen over het historisch voorbeeld door hem aangehaald, (waarop wij later, volgens het *Bijblad*) terugkomen).

De algemeene discussien worden alsnu gesloten.

Discussien over de artikelen.

Art. 1 wordt aangenomen.

Op art. 2 stelt, de heer DE POORTER voor een amend., strekkende om de som van *f* 46,944 te verminderen met *f* 1000 ten einde het tractement van den Secretaris-Generaal niet meer dan *f* 4000 te doen zijn.

De heer VAN AKERLAKEN betuigt, dat hij het amend. zal aannemen, alleen met de zaak voor oogen, zonder eenige persoonlijke consideratiën. Overigens geeft hij de gronden te kennen, waarop zijn gunstig oordeel over het amend. steunt.

De heer v. NISPEN bestrijdt niet alleen de verhooging van 't tractement van den secretaris-generaal, maar ook die van andere ambtenaren. Het is een gevaarlijke weg, dien men bestreedt. Spr. vraagt evenwel, of, wanneer de Kamer *f* 1000 *minder* toestaat, dan wel de Min. gehouden zou zijn om die juist af te trekken van 't tractement van den secretaris-generaal?

DE MINISTER VAN JUSTITIE staat op en erkent, dat de Kamer de bezoldiging *niet* kan bepalen, en alleen gelden kan weigeren. Overigens verdedigt de Minister de gevraagde verhooging ook daarmede, dat het zelfde geschied is met den secretaris-generaal van Marine. De Min. weidt daarbij uit in lof over den werkkring van den tegenwoordigen secretaris-generaal.

De heer DE POORTER zal, op de verklaring van den Min. van Justitie, zijn amend. wijzigen, bestaande daarin eenvoudig om de som, aangevraagd, te verminderen met *f* 1000.

De heer STORM v. 's GRAVENSANDE merkt op, dat de Secret.-generaal van financiën eerst verleden jaar *f* 1000 meer heeft ontvangen, doch dat die ambtenaar reeds vele jaren werkzaam is geweest; maar het heeft Spr. en velen met hem bevreemd, dat men den Secret.-generaal van Justitie, nauwelijks 1½ jaar werkzaam, reeds nu *f* 1000 meer wil geven. Spr. gelooft, overigens, niet, dat de Minister, ondanks de aanneming van 't amendement, het zou

durven wagen, om evenwel *f* 5000 aan den Secretaris-generaal van Justitie toe te staan.

De heer v. HEIDEN REINESTEIN zal ook stemmen *tegen* de verhooging van 't tractement van den Secretaris-generaal.

De heer VAN AKERLAKEN adstrueert nog nader zijn gevoelen, ter ondersteuning van het amendement.

De heer DONKER meent uit het antwoord des Ministers in de mem. van beantwoording verstaan te hebben, *dat de Koning reeds beslist heeft in deze*; en daarom zou hij stemmen tegen het amendement; vooral omdat, indien er *f* 1000 minder worden gegeven, de *mindere* ambtenaren zouden benadeeld worden en de secretaris-generaal toch *f* 5000 krijgen zou!

Den heer VAN NISPEN doet het leed te moeten spreken over die woorden van de mem. van beantwoording: *Z. M. heeft het beslist*». De Staten Generaal, zegt Spr. hebben de koorden der beurs in handen; aan hen blijft voorbehouden, om gelden voor tractementen al dan niet toe te stemmen. Dat regt mag aan de Staten Generaal niet worden ontnomen.

De heer VAN BOSSE vestigt de aandacht op art. 61 der Grondwet, waarbij wel *de regeling* der bezoldiging van ambtenaren is overgelaten aan den Koning, maar met de verpligting, om die op de begrooting te brengen; weshalve de bevoegdheid der Staten-Generaal is erkend, bij de Grondwet, om daarover een oordeel uit te spreken.

De MIN. v. JUSTITIE verdedigt nog nader de verhooging der bezoldiging van den Secret-generaal.

De discussie gesloten zijnde, wordt het amend. van den heer de Poorter met 45 tegen 27 stemmen aangenomen.

TEGEN de heeren: Donker, Kien, Wintgens, de Kempenaer, Hoekwater, v. Amerongen, Hoffman, van Forcest, Schimmelpenninck, van Franck, van Rheede, van Lijnden, van Goltstein, van Lennep, van Rappard, van Deinse, Bosscha, en DE VOORZITTER.

De artt. 2, 3, 4, 5 en 6 worden aangenomen.

Bij art. 7 (tractementen van presidenten, vice-presidenten en leden der arrondissem. regtbanken) merkt de heer VAN ECK op, dat hier gevraagd worden *f* 16.400 meer dan ten vorigen jare ter vervulling van vacatures. Na de gehouden discussiën, gelooft Spr. de onnoodigheid der vacatures niet nader te behoeven aan te toonen; Spr. stelt derhalve voor, om die meerdere aanvrage niet goed te keuren en derhalve het cijfer *f* 467.450 terug te brengen even als het vorige jaar tot *f* 451.050.

De heer VAN RAPPARD merkt op, dat 't amend. betrekking heeft tot het niet vervullen van openvallende plaatsen, en dat het aan de Regering moet overgelaten worden om te beoordeelen, waar die plaatsen al dan niet behooren te worden vervuld. Hij is dus *tegen* het amend. — In gelijken zin verklaart zich de heer VAN NISPEN, ofschoon hij wenscht, dat men zoo veel mogelijk vacaturen niet weder vervulle. De heer GODEFROI bestrijdt mede het amendement, zoowel als DE MINISTER VAN JUSTITIE. De voorsteller verdedigt het amendement, waarna de heer VAN BOSSE nog eene opmerking maakt en de heer VAN LENNEP het amendement bestrijdt, dat eindelijk met 65 stemmen tegen 1 werd VERWORPEN.

VOOR de heer van Eck.

De artt. 8 en 9 worden aangenomen.

De heer DULLERT maakt bij art. 10 eene opmerking over de onjuiste verdeeling der tractementen van geregtsdienaars, welke door den Minister wordt beantwoord; waarna de artt. 10 en 11 worden aangenomen. Hetzelfde is het geval met de artt. 12 tot en met 16.

Aan de orde is de afdeeling over de rijkspolitie; wegens het ver gevorderde uur worden de discussien, op voorstel van den heer Thorbecke, over die afdeeling uitgesteld tot morgen ochtend ten 11 ure.

's Gravenhage, 29 November.

Z. M. heeft benoemd tot substituut-griffier bij de Arrondissements-regtbank te Sneek, Mr. K. Banga, advocaat te Franeker; tot ontvanger van het regt van successie en van overgang door overlijden te Rotterdam, den heer L. P. Le Sage ten Broek, thans ontvanger der registratie en domeinen te Gorinchem.

Naar men verneemt zijn de vier Heeren, waarop door den heer Storm van 's Gravesande in de zitting van ll. Woensdag gedoeld is, welke, ten gevolge van het incident, in de zitting van Zaturdag voorgevallen, de beide partijen hebben ter zijde gestaan, voor den heer van Zuijlen van Nijevelt, de heeren vice-admiraal Lucas en Storm van 's Gravesande, lid der Tweede Kamer; en voor den generaal Forstner, de heeren generaal Storm de Grave en kolonel Rigaut.

---

* De bedenkelijke toestand, waarin Z. Exc. de heer de la Sarraz eenige dagen verkeerd heeft, schijnt geweken te zijn. Hij bevindt zich echter nog in zorgwekkende omstandheden.

---

* Z. Exc. de baron d'André, Minister van Z. M. den Keizer van Frankrijk bij het Nederl. Hof, is gisteren voor korten tijd uit de residentie naar Parijs vertrokken.

---

* Gisteren morgen heeft zonder militaire eerbewijzen, de plegtige ter aarde bestelling op de burgerlijke begraafplaats te Delft plaats gehad, van wijlen den heer B. R. de Bruin, in leven kapitein bij het reg. Grenadiers en Jagers. In den vroegen morgen was het lijk uit de residentie naar Delft vervoerd, alwaar het evenwel door den staf en verdere officieren van gemeld regement werd ontvangen, waarbij de overledene sedert meer dan 22 jaren had gediend, [illegible] van wie hij zoo lang de wapenbroeder was geweest, naar het graf geleid. Hij was een wakker en braaf krijgsman, die de achting en toegenegenheid van meerderen en minderen in groote mate mogt verwerven en wiens nagedachtenis bij allen levendig zal blijven. Wat de overledene was als krijgsman, was hij niet minder als huisvader; eene diep bedroefde weduwe met nog een achttal onverzorgde kinderen staren hem na, in wien zij zooveel verloren hebben.

Schiedam, 29 November. De Evangelische Luth. gemeente alhier, heeft andermaal een treffend verlies geleden. Aan eene borstongesteldheid, welke in een gering tijdsverloop hevig toenam, bezweek gisteren avond ten 9 ure haar leeraar de WelEerw. Zeer Gel. Heer J. D. Siegmund Jr., die van Harlingen beroepen, den 12 dezer alhier bevestigd werd, en in de avond-godsdienst-oefening van dien dag zijne intrede deed. Slechts drie malen was het hem vergund voor zijne gemeente op te treden. Nog jl. Zondag avond werd de opwekking van de dochter van Jaïrus, door hem op even uitstekende als indrukwekkende wijze behandeld. Te kort hier zijnde om met zijne veelzijdige hoedanigheden, die hem allezins regt gaven op onderscheiding bekend te zijn, hebben zijne enkele gehouden leerredenen de harten gewonnen van allen, die ze aanhoorden. Kort moge dus zijn werkkring te midden dezer gemeente zijn geweest, bij, die zoo vurig hier gewenscht werd, zal in een langdurig en zegenend aandenken blijven.

— Heden wordt alhier rondgezonden eene uitnoodiging tot deelneming aan eene onderneming, ten doel hebbende het verschaffen van goede woningen aan minvermogenden te Schiedam, bij de circulaire door verschillende stadgenooten onderteekend, is een exemplaar der statuten dezer vereeniging en eene berekening gevoegd; wij hopen nader in meer bijzonderheden op deze allezins belangrijke zaak terug te komen. *(S. C.)*

Bij den Minister van Finantien is ontvangen een bankbiljet van *f* 200 door een onbekende, onder de letter P. ten behoeve van 's Rijks schatkist ingezonden,

---

Bij beschikking van 25 dezer, is aan de heeren J. L. Baudrihaye c. s. onder de firma van L. de Rijk en comp. tot wederopzegging, vergunning verleend voor eene geregelde stoombootdienst van Roermond naar Rotterdam en tusschenplaatsen, heen en terug, tot het slepen van schepen, en den vervoer van reizigers, goederen en vee.

Onder dezelfde dagteekening is aan den heer P. J. Berger, te Venlo, mede tot wederopzegging, vergund om zijne stoombootdienst tusschen Venlo en Rotterdam (concessie van 30 November 1853) uit te breiden tot Roermond.

Gisteren is te Rotterdam bij stemming gebleken, dat al de leden der kamer van koophandel en fabrieken, welke met het einde dezes jaars moesten aftreden, met groote meerderheid weder herkozen zijn; zijnde de heeren: D. F. E. Bunge, L. B. Ledeboer, J. C. Th. Philippi, G. Obreen, D. P. van Wageningen, G. A. Blankenheijm en W. Schimondt Bzn.

In de vergadering van stemgeregtigde deelhebbers der Nederlandsche Handelmaatschappij, welke gisteren ten 1 ure in het lokaal *Zeemanshoop*, te Amsterdam, gehouden is, werd het voorstel der directie, tot wijziging van het zesde der artikelen van overeenkomst, met eene meerderheid van 111 der 112 uitgebragte stemmen aangenomen.

Dezer dagen ontving het collegie *Zeemanshoop*, te Amsterdam, door tusschenkomst van den heer R. R. Toelar, op nieuw eene gift voor zijn weldadig zeemansfond, en wel van *f* 300, zijnde het saldo van afrekening van het verongelukte schip *Eclipse*, kapt. James, door de gezamenlijke assuradeurs van dien bodem daartoe afgestaan.

Dordrecht, 29 Nov. Heden is van de werf *de Merwede*, door de scheepsbouwmeesters C. Gips en Zonen, te water gelaten, het nieuw gebouwd en gekoperd clipperschip *Cospomoliet*, gebouwd voor rekening eener reederij onder directie van de heeren Gebr. Blussé alhier, zullende gevoerd worden door kapt. J. Bouten.

Middelburg, 28 Nov. Ook in deze stad is in omloop geweest en wordt, met talrijke handteekeningen, vooral van handeldrijvenden voorzien, heden verzonden een adres van den volgenden inhoud:

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De ondergeteekenden, zich vereenigende met de gronden aangevoerd bij de Memorie van Toelichting van het voorstel tot afschaffing der belasting op de brandstoffen, door 5 leden van uwe kamer bij u ingediend, nemen bij deze de vrijheid, zich tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal te wenden, met ernstig verzoek, dat het haar behagen moge aan te nemen het voorstel der hooge Regering voor zoo veel betreft de afschaffing van het tonnegeld; te verwerpen dat voorstel, voor zooveel aangaat de voor de ingezetenen nuttelooze, voor de schatkist nadeelige afschaffing van eenige opcenten bij den accijns op het gemaal, doch daarentegen aan te nemen het voor alle, inzonderheid ook voor handeldrijvende ingezetenen voordeelige en met den staat van 's Rijks geldmiddelen niet strijdige voorstel van 5 leden uwer kamer, tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen.

Buitendien heeft de kamer van koophandel en fabrieken alhier een adres ingediend tot afschaffing van het tonnegeld, wat er ook op andere punten moge besloten worden. *(P. Z. Ct)*

Per Telegraaf.

Parijs, 30 November. De wetgevende vergadering en de senaat zijn tegen 26 December bijeengeroepen.

De uitvoer van granen en meel is verboden tot 31 Julij.

— Binnen eene maand zal Czernowitz door middel van de telegraaf met Jassy vereenigd zijn.

Madrid, 28 November. Espartero is tot president van de Cortes benoemd, de generaal O'Donnell en de HH. Madoz, Dulce en Proles, tot vice-presidenten. Tot secretarissen zijn benoemd de HH. Fuentes, Calva, de markies de Vega en Gonzales Vega.

Een getal van 127 afgevaardigden hebben een programma onderteekend, waarvan de grondslagen zijn: vrijheid, openbare orde, de constitutionnele troon en de bestaande dynastie van Koningin Isabella.

Parijs, Woensdag 29 November. Volgens berigten, alhier uit Konstantinopel, gedagteekend 20 dezer, ontvangen, zijn 32 Engelsche transportschepen den 14den op de kust der Krim vergaan. De schroefstoombooten *Prince* en *Seanymph* zijn met de geheele bemanning en lading gezonken. Drie kleinere Engelsche booten zijn gestrand. De *Sanspareil* en *Agamemnon* zijn door den storm op de kust geworpen, doch hebben gelukkig weten af te houden. De *Retribution* strandde ook, maar werd gered door de geheele lading ammunitie over boord te werpen. Belegerden en belegeraars handelen thans beiden verdedigenderwijs.

Berlijn, Woensdag 29 Nov. Het alhier ontvangen Russische antwoord op de Pruissische nota, houdende aanbeveling der vier punten van waarborg, bevat de verklaring, dat Rusland bereid is tot het aanknoopen van onderhandelingen op de volgende grondslagen: 1o. Gezamenlijke waarborg der vijf groote mogendheden van de regten der christen-onderdanen van de Porte, zonder onderscheid tot welke christelijke gezindheid die onderdanen behooren. 2o. Gemeenschappelijk protektoraat der Donau-vorstendommen, door de vijf mogendheden uit te oefenen op de grondslagen der thans tusschen Rusland en de Porte bestaande tractaten. 3o. Herziening van het tractaat van 1841. 4o. Vrije vaart op den Donau.

Konstantinopel, 20 November. Blijkens berigten uit de Krim is generaal Liprandi, zonder een nieuw gevecht te hebben geleverd, naar Bakschi-Sarai teruggetrokken, en hebben de Russen de brug over Tchernaia doen springen.

Athene, 24 November. Het hellensche kabinet heeft eene wijziging ondergaan, strookende met de zienswijze van generaal Dalergis.

[illegible] dier benden heeft een dorp nabij [illegible] de monniken schandelijk bejegend. Eene andere misdadige poging is nog in tijds door de te wapen gesnelde bevolking voorkomen.

De grieksche garnizoenen zullen eerlang verplaatst worden, ten gevolge van het heerschen der cholera.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 30 November 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$58\frac{9}{16}$ $\frac{11}{16}$ $\frac{5}{8}$	*Hope* 1798/1816	5	$99\frac{3}{8}$
Dito Certificat.	3	$69\frac{13}{16}$ $\frac{15}{16}$	Dito 1828/1829	5	
Dito Dito. .	4	$88\frac{1}{8}$ $\frac{1}{16}$ ($\frac{15}{16}$	Cert. 1831/1838	5	
O. I. Leening .	4		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	$84\frac{3}{8}$
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito *Hope* . .	4	$74\frac{5}{8}$
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$		Dito *Stieglitz* .	4	
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten . .	$2\frac{1}{2}$		Inschr. Assig. .	6	
D° *Rotschild* .	$2\frac{1}{2}$		Certific. dito. .	6	
Frankrijk.					
Obligatien . . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	$17\frac{3}{4}$ $\frac{13}{16}$	Obligatiën . . .	4	
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. ${}^{e}/{}_{m}$.	3	$32\frac{1}{2}$			
Bew. Sp. Com.		$5\frac{5}{16}$ $\frac{3}{8}$	Metaliek . . .	5	$62\frac{6}{8}$ $\frac{5}{8}$
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	$73\frac{1}{8}$ $\frac{3}{8}$
Portugal.			Dito 1854. . .	5	$73\frac{1}{8}$ $\frac{3}{8}$
Londen nieuwe.	5	$36\frac{1}{8}$ $\frac{3}{16}$	Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$	$31\frac{1}{2}$ $\frac{11}{16}$
Dito uitgest. .	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$31\frac{1}{2}$ $\frac{11}{16}$

Mexic. te Lond. 3 pct. 19 [illegible] 11; dito [illegible] Perm. [illegible]

Bij [illegible] was de markt over het geheel iets vaster [illegible] der genoteerde fondsen iets merkmerkwaardigs op te leveren.

FRANKFORT, Dingsdag 28 November. Metalliek 5 pct. $64\frac{3}{4}$; gpanje binnenl. 3 pct. $31\frac{7}{8}$; dito 1 pct. $17\frac{5}{8}$.

LONDEN, Woensdag 29 November. Consols op t. $91\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, $91\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$; N. Mexic. 3 pct. $21\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, 21, $\frac{1}{4}$; Sardinie 5 pct. 85; Spanje 1 pct. $18\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$, 18, $\frac{3}{8}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 85; dito 5 pct. $95\frac{1}{2}$; Holl. 4 pct. $90\frac{1}{4}$; dito $2\frac{1}{2}$ pct. $60\frac{1}{4}$; Turksche leening 8.

PARIJS, Woensdag 29 November. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 94.25; dito 3 pct. 70.40 à 60; Sp. 3 pct. $33\frac{1}{2}$; dito 1 pct. 18; N. Metall. 81.

WEENEN, Woensdag 29 November. N. Metall. $82\frac{3}{8}$; N. Leen. $96\frac{3}{4}$; Nat. Leen. $86\frac{1}{4}$; Bankactien 1225; Lombarden $96\frac{1}{2}$; Zilver $27\frac{1}{2}$; Wissel op Londen 12.17; dito op Parijs 148.

MADRID, Zondag 26 November. Sp. 3 pct. 34.40; dito N. 1 pct. 18.40.

Gedrukt bij G. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.